گەشتنامە

(6)

حەمەسەعید حەسەن

وەرگری خەلاتی ئاراس

ئەو دوو هەفتەیەی لە کوردستان بووم، دوو جار هەولێری تێدا ئەتک کرا، جارێکیان هێرشی بالافری ئەمریکایی ئەتکی کرد و جارەکەی تریان دزانی خۆولاتی، بە تالانکردنی مۆزەخانەکەی ئەتکیان کرد. بەوەدا پەک گابەردێکی لەسەر تالانکردنی مۆزەخانەی هەولێر دانا و دیزە بە دەرخۆنەی کرد، جێی خۆیەتی بیرمان بۆ ئەوە بچێت، ئەو مۆزەخانەیە بە ئاگاداری و پشتگیریی دەسەلاتدارانی هەولێر تالان کرابێت.

(دز و خاوەنماڵ قسەیان یەک خەن

بە کونەباندا مەتحەف سەر دەخەن.)*

تالانکردنی مۆزەخانەی هەولێر، هاوزەمان سووکایەتیکردن بوو بە دیرۆک و بە داهاتووی کورد، ئاخر ئەوی بە تەنگ داهاتوومانەوە بێت، شکۆمەندیی مێژوومان پێشێل ناکات.

گەڕان بە دوای کەفیل یان بە دوای کەسێکدا داوای قەرزی لێ بکەیت، شتێکی کۆنە، من شتێکی تازەم داهێناوە، ئەویش گەڕانە بە دوای کەسێکدا، ڕوونکردنەوەیەکت کە بە قازانجی تۆ بشکێتەوە، بۆ بنووسێت. سەروەختێک بە زەبری نووسینی من، عەبدوڵلا ئاگرین وا سەغڵەت ببوو، بەشێکی گرنگی ژیانی، بۆ گەڕان بە دوای (ڕوونکردنەوەنووس)دا تەرخان کردبوو. من زۆر شتم داهێناوە، گەڕان بە دوای ڕوونکردنەوەنووسدا، تەنیا یەکێکە لەو شتانە. هەر زەبری نووسینی من، ئەو ئێشەی بۆ هەندێک کەسی دیکەش، کە یەکێکیان شێرکۆ بێکەس بوو، بینیبیەوە.

ئەگەر بە گەوجت بزانن، دەشێت شەوێک تەنکەیەکت بدەنە دەست و پێت بڵێن، تۆ بچۆ لەو سەرەوە، بە بەرد لەم تەنکەیە بدە و ئێمەش لەم خوارەوە، ژیشکەکان کۆ دەکەینەوە. کەسێک لە بەهاری ساڵی ١٩٧٤دا، پێوەندیی بە ڕادیۆی شۆڕشەوە دەکات و دەخوازێت لە ئێزگە کارێکی بدەنێ. کۆنە(زەبت)ێکی هەرزانبەها و دوو سێ (نەوار)ی خاڵیی دەدەنە دەست و پێی دەڵێن: تۆ بچۆ هاوولاتییان بدوێنە، ئێمەش لە ڕادیۆوە بۆت بلاو دەکەینەوە. لە بەهاری ساڵی ١٩٧٥دا شۆڕش تووشی نسکۆ دێت و دەقیقەیەک لە هیچ کام لەو هەڤپەیڤینانەی، (ڕۆژنامەنووس!)ی بۆ ڕاوەژیشک نێردراو سازی کردبوون، بلاو ناکرێتەوە. ئەو سەروەختەی لە هەولێر بووم، ئەو قارەمانی ڕاوەژیشکە، (ئەدەب)ێکی بلاو دەکردەوە، شانی نەدەگەییشتە داوێنی (ئەدەب)ی سەر دیواری ئەدەبخانەی مزگەوت و خوێنەری تووشی هێڵنجدان دەکرد. ئەوە دەقی ئەدەبییە کە کارێک دەکات، ڕۆحمان

بەرەو بەرزایی هەڵبکشێت، دەقی وەها تەنیا ئەوانە دەتوانن بینووسن، کە خاوەنی زەوقێکی ناسک، خەیاڵێکی باڵا و عەقڵێکی بەرین بن.

بورخیس سەبارەت بە جەنگی فۆکلاند، ئەوی لە نێوان ئینگلیستان و ئەرژەنتیندا ڕووی دا، گوتبووی: (شەڕێکە لە نێوان دوو قژڕووتاوەدا، لەسەر شانەیەک.) تاڵەبانی کە شەڕی نێوخۆی هەڵگیرساند، قژی ڕەش و پڕ بوو، لەمێژە سەری بەفرە و خەریکە تاڵێکیشی پێوە نامێنێت، وەلێ هێشتا بەو شانەیەی شەڕەکەی لە پێناویدا هەڵگیرساند، کە لە زەویدانی پشتی بنەماڵەی بارزانی بوو، شاد نەبووە.

لەگەڵ هێژا (پشکۆ نەجمەدین)دا هەر لە ستۆکهۆڵمەوە تا هەولێر هاوسەفەر بووین، وەلێ ئەوە سنووری دەستکردی خۆمان بوو، بواری نەدام بەرەو شاری سلێمانیش کە بە خۆشترین شاری دنیای دەزانم، هاوسەفەری بم. ئەگەر بەردەوامبوونی شۆڕشی ئەیلوول لەگەڵ بەرژەوەندی ئەمریکادا گونجابا، نە شای ئێران لە جەزائیر دەستی دەخستە نێو دەستی سەددام حسێنەوە، نە ئەستێرەی بە زەبری ڕێککەوتننامەی یازدەی ئادار کوژاوەی جەلال تاڵەبانی دەکەوتەوە درەوشانەوە و نە منیش بەبێ دیداری ڕووخساری شاری سلێمانی، بۆ تاراوگە دەگەڕامەوە.

ئەوی سڵ لە گوتنی ڕاستی نەکاتەوە، پێویستە باجەکەشی هەر چییەک بێت، بیدات، ئیزۆپ چونکە هەقبێژ بوو، یۆنانییەکان لە چیاوە هەڵیاندێرا. چونکە ڕاستی دەبێژم، بۆم نەلوا سەردانی زێدی خۆم بکەم، ئەگەر باجی گوتنی ڕاستی زۆر دژوارتریش بێت، تا دەستم قەڵەم بگرێت، لەسەر گوتنی ڕاستی مکوڕ دەبم، یان هیچ نەبێت، نە قەڵەمەکەم شەرمەزار و نە خوێنەرانیشم نائومێد دەکەم، کە نەمتوانی ڕاستی بنووسم و بڵێم، قەڵەمەکەم دادەنێم و کڕ دەبم. دەزانم ڕاستی شتێکی ڕێژەییە، دەزانم ئەوی پێی وابێت، هەمیشە لەسەر هەقە، ئەگەر ساختەچی نەبێت، ساویلکەیە، دەزانم تەنانەت هەر وشەیەک بگرێت، نێچە گوتەنی، دەشێت حوکمدانێکی پێشوەخت بێت، وەلێ گرنگ ئەوەیە، هەرگیز گزیم لە ویژدان و لە هەستی خۆم نەکردووە.

2005. 05. 04

* دز و خاوەنماڵ قسەیان یەک خەن
بە کونەباندا مانگا سەر دەخەن.
پیرەمێرد